

Anul XCVII
(97)
SERIE NOUĂ

BISERICA ȘI ȘCOALA

PUBLICAȚIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ARADULUI

Fondat 1877
Nr. 1
Ianuarie 2016

2016 – Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești

La inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în ședința de lucru din 28-29 octombrie 2014, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2016 drept Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești în Patriarhia Română. În acest sens, Cancelaria Sfântului Sinod a elaborat un program-cadru național bisericesc care se va desfășura după următoarele coordonate: În primul semestru al anului 2016, sub genericul „Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox”, vor fi evidențiate formarea spirituală a tinerilor și orientarea lor spre însușirea valorilor perene prin intermediul Familiei, Bisericii și Școlii; educația creștină a tinerilor pentru misiune; importanța prezenței și participării tinerilor la viața comunității creștine; cultivarea iubirii, a prieteniei și a respectului față de aproapele, precum și ajutorarea oamenilor nevoiași etc.

În al doilea semestru al anului 2016, sub genericul „Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești”, va fi evaluată moștenirea spirituală

și culturală a acestui sfânt, la împlinirea a 300 de ani de la moartea sa martirică (1716-2016), precum și importanța tiparului în dezvoltarea misiunii Bisericii. În toamna anului 2016, Patriarhia Română, împreună cu Arhiepiscopia Bucureștilor, va organiza o întâlnire internațională a tineretului ortodox și un Simpozion internațional la care vor fi invitați reprezentanți ai celorlalte Biserici Ortodoxe surori. Programul și celelalte detalii de organizare vor fi publicate într-un ghid practic pentru participanți editat de Patriarhia Română.

Tot în anul 2016, Patriarhia Română, împreună cu Arhiepiscopia Bucureștilor, va organiza un Simpozion național dedicat Anului comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești, iar, în colaborare cu Academia Română, va organiza o expoziție națională dedicată operei acestui Sfânt Ierarh Martir. În ziua de 27 septembrie 2016, la sărbătoarea Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul, va fi oficiată Sfânta Liturghie la Mănăstirea Antim din București, ctitoria sfântului, cu participarea ierarhilor

Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a unor ierarhi ai Patriarhiei Georgiei și altor ierarhi străini. Eparhiile și instituțiile de învățământ teologic ale Bisericii Ortodoxe Române vor organiza, în anul 2016, conferințe, simpozioane, colocvii, seminarii etc. cu tema 2016 – Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești în Patriarhia Română. Aceste teme vor fi prezentate și discutate, de asemenea, în tim-

pul conferințelor pastoral-misionare semestriale de primăvară și toamnă organizate în eparhiile Patriarhiei Române. Agenția de pelerinaj BASILICA Travel și centrele de pelerinaj ale Patriarhiei Române vor organiza pelerinaje ale tineretului ortodox în țară și străinătate la biserici și mănăstiri unde au viețuit mari duhovnici ai Ortodoxiei, precum și la locurile legate de viața, martiriul și moștenirea culturală a Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul, inclusiv în Patriarhia Georgiei. În luna octombrie 2016, la Patriarhia Română va avea loc ședința solemnă a Sfântului Sinod în care va fi prezentată o sinteză a evenimentelor organizate în eparhiile din țară și străinătate pe această temă. Manifestările organizate în 2016 – Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești în Patriarhia Română – vor fi mediatizate de către Centrul de Presă BASILICA la Patriarhia Române, mass-media bisericească eparhială și presa laică receptivă la valorile credinței creștine.

Biroul de presă
al Patriarhiei Române

Arhimandritul Augustin Hamsea - 100 de ani de la trecerea la cele veșnice

Exact acum 100 de ani, în anul 1916, într-o zi de marți, în 12 ianuarie, la ora 2 după amiază, a trecut la cele veșnice egumenul Sfintei Mănăstiri Hodoș-Bodrog, arhimandritul Augustin Hamsea, după ce, așa cum găsim consemnat într-un necrolog, s-a împărășit cu Sfintele Taine de către episcopul de atunci Ioan I. Papp, care de la declararea pneumoniei răposatului a mers zi de zi la Hodoș-Bodrog și a stat la patul bolnavului până când și-a dat lin fără dureri sufletul în mâna Creatorului. Odată cu acest părinte s-a stins o personalitate distinsă din viața și cultura bisericească arădeană, așa cum ne putem da seama și din bogata sa biografie.

S-a născut la 17 mai 1849 la Râșnov, județul Brașov, din părinți agronomi. Augustin Hamsea a trăit așa cum i-a dictat adevărul, privind cu admirație Cuvântul. A studiat la Gimnaziul „Andrei Șaguna” din Brașov, absolvind în anul 1869, apoi a urmat cursurile Institutului Teologic din Sibiu între anii 1869-1872. Ulterior a studiat la Academia de Drept din Sibiu și la Facultatea de Științe Juridice din Budapesta, după terminarea teologiei. În acest timp a colaborat la ziarul de pe vremuri *Albina* alături de redactorul Vinčențiu Babeș.

Între anii 1875-1881 a fost profesor la Institutul Pedagogic-Teologic

din Arad, reușind să-i inspire pe elevii ce studiau aici. Asemeni unei lumânări, el s-a mistuit pe sine însuși pentru a lumina calea altora. A stat la catedră până când Sinodul Eparhial I-a ales, în anul 1881, așezor referent ordinar la senatul bisericesc al Consistoriului din Arad. În această calitate a funcționat până în anul 1887 când a fost ales director al Institutului Pedagogic-Teologic din Arad. În această calitate, a stat în fruntea institutului până la 1901 când s-a retras la Sfânta Mănăstire Hodoș-Bodrog, a cărui egumen era din anul 1895. În ordinea gradelor ierarhice, în anul 1879 a intrat în tagma monahală la Mănăstirea Hodoș-Bodrog și în acel an a fost hirotonit într-un ierodiacon și ieromonah. În 1891 a devenit protosinghel, iar la 1895, după ce a fost ales egumen al Mănăstirii Hodoș-Bodrog a fost înaintat la demnitatea de arhimandrit.

Pe lângă activitatea în înaltele funcțiuni pe care le-a ocupat a lucrat și pe terenul literar ca redactor al revistei *Biserica și Școala*. Acest buletin oficial al eparhiei a fost redactat între anii 1879-1882 și anii 1884-1899. Aici au fost publicate o serie de prelegeri de Liturgică, Pastorală, Administrație parohială și Istorie bisericească, precum și calendarul Eparhiei Aradului. A fost colaborator

la *Revista teologică și Telegraful român* din Sibiu. S-a distins și ca un excepțional orator bisericesc.

Punctele culminante ale vieții sale au fost viața profesorală și cea monahală. Ca profesor și director a înălțat

nivelul cultural și moral al institutului. Chemarea de dascăl e măreață. Dascălul deschide uși învățăcelilor dormici să-l asculte, dar în același timp are greutățile ei și cere jertfirea tuturor forțelor. Aceste greutăți au fost pentru Augustin Hamsea considerabile, deoarece înainte de ocuparea catedrei se îndeletnicea cu preocupări străine unui profesor: era candidat de avocat. Greutățile mari ale începutului le-a învins prin frumosele însușiri sufletești pe care i le-a hărăzit Dumnezeu: minte ageră, voiență de fier și vigilență neobosită.

Din clipa în care a fost chemat la catedră, nu și-a dat odihnă, nici genelor sale somn, ci a studiat neîncetat, adunând cu hărnicia unei albine cunoștințele frumoase care l-au consacrat ca un distins membru al clerului ortodox român. Cererile mari duc la răspunsuri mari pentru că rugăciunea mișcă mâniale care mișcă lumea. Timp de douăzeci și șase de ani, cât a profesat s-a dedicat studiului istoric în special. Cursurile sale erau pline de avânt și căldură, izvorau din însuflețire adevărată. De aceea au aflat răsunet în inimile primitoare ale tinerilor dormici de învățătură.

Protos. Dr. Iustin Popovici
Consilier cultural
Continuare în pagina 3

Despre tinerii de astăzi și morală creștină, precum și despre primenirea lor în Biserică

Pe tot parcursul vieții pământești trebuie să trăim cu credința și convingerea că în Biserică toți suntem tineri, căci una este vârsta tinereții – cu aspirațiile și asperitățile ei inerente și firești – și altceva înseamnă a fi tânăr și receptiv din punct de vedere spiritual, adică în stare să primești mereu noi impulsuri, care te îmbogățesc și te împlinesc duhovnicește.

Tinerii vin întotdeauna cu proșpețimea și sinceritatea lor în modul de a aborda adevărurile vieții, ceea ce ar putea fi un important ajutor acordat societății pentru a se putea elibera de servițiunile dedublării. Puritatea, curăția, sinceritatea, spontaneitatea și curajul tinerilor în analiza, cu multă obiectivitate și imparțialitate, a problemelor lumii post-moderne pot veni în sprijinul maturilor și al vârstnicilor – care sunt generații rănite de atâtea experiențe negative și dureroase. Aceștia, la rândul lor, i-ar putea apăra pe tineri de a mai trece din nou prin astfel de experiențe.

Tinerii trebuie să fie chemați să facă parte din viața de zi cu zi a slujirii Bisericii, căci fără ei cu siguranță că multe aspecte ale împlinirii și înaintării misiunii în social, de pildă, s-ar face cu mai multă dificultate!... Ei trebuie să vină la un soroc firesc al existenței în cetatea creștină și-n Biserică, cu un „snop” și un „buchet” de fapte strâns legate cu firul de cicoare al dragostei de Dumnezeu și de semenii și să ni se prezinte ca parte a întregului Ecleziei.

Tinerii, cu a lor tinerețe spirituală – care trebuie să fie o stare a „duhului” iar nu doar a vârstei, sunt chemați să reevalueze atitudinea apologetică-mărturisitoare și misionară în aceste vremuri de acțiuni prigonitoare, concertate împotriva Bisericii într-un număr mare și variat dintre care amintim câteva cum ar fi: desacralizarea, secularizarea și laxismul religios, arghirofilia și hedonismul precum și iconoclasul post-modern, cu care ne confruntăm în aceste zile!... Toate acestea duc la înmulțirea păcatului și a patimii, care ajung să fie considerate drept „firești” și „normale” ori ele, de fapt, ne secătuesc și ne vlăguiesc, din punct de vedere duhovnicesc!... Pentru combaterea acestora este nevoie de canalizarea tuturor energiilor sufletești și trupești ale omului, cu mult discernământ, bineștiind că cei cu care ne luptăm sunt fără de trupuri, răcnind ca un leu căutând pe cine să înghită, și să facem toate acestea conșivi fiind că suntem membrii Bisericii lui Hristos, pe care, potrivit asigurărilor Sale, nici porțile iadului nu o vor birui.

Vorbind, aici, de primenirea duhovnicescă a tinerilor în Biserică, ne referim la purificarea noastră duhovnicescă ce trebuie să urmeze și să împlinescă, în mod integral, învățătura Bisericii lăsată nouă moștenire de către Mântuitorul Iisus Hristos, Care, prin glasul Scripturii și al Sfinților Părinți, ne arată nouă calea (unică și autentică) ce duce la mântuire, parcurgând drumul de la „Chip” la „Asemănare”, adică de la „Biserica luptătoare” spre „Biserica Triumfătoare” a Împărăției celei veșnice a Cerului, care nu este din lumea

aceasta (a păcatelor) dar este pentru lumea aceasta (a păcătoșilor).

Propovăduirea și mărturisirea noastră nu trebuie să fie una de „ghetou” ci una săvârșită în tot locul și în tot ceasul, cu timp și fără timp, pentru a ajunge la o curățire și o desăvârșire a lăuntrului nostru și al interiorului sufletesc al aproapelui nostru, oricare sau ori de unde ar fi acesta!... Zic toate acestea pentru că, mai nou, observ o stare de instaurare a ispitei și a păcatului comodității, a triumfalismului și a autosuficienței, toate fiind mâinate de păcatul orgoliilor personale, adică a mândriei și a slavei deșarte!... Energia rămasă după toată răvășirea noastră moral-duhovnicescă, o epuizăm prin provocarea și alimentarea patimii curiozității, a vanității, a satisfacerii plăcerilor și a păcatelor de tot felul, după care ajungem la deznașterea celui prins cu geanta de droguri, ori la cea a sinucigașului – toate acestea din cauza diavolului care a reușit să ne înrobească, din punct de vedere psihic, moral-duhovnicesc, sufletesc și trupeș prin anihilarea pazei asupra celor cinci simțiri.

Tendințele bine cunoscute de instituționalizare sau elitism, tinerii creștini trebuie să le opună smerita participare la suferințele, încercările și bucuriile celor mulți, acceptând să aibă puterea, dreapta societății și capacitatea de a dori să rămână mereu tineri, pentru a avea interesul și entuziasmul de a fi permanent în comuniune cu oamenii, în și prin Biserică.

În tot acest răstimp acordat, din bunătațe divină, dobândirii mântuirii noastre, trebuie să învățăm foarte multe lucruri, în primul rând că nu suntem niciodată singuri, că Dumnezeu este mereu asupra fiecăruia dintre noi; și învățăm că trebuie să fim recunoscători celor care ne-au învățat, ne-au îndrumat și ne poartă de grijă și să nu-i judecăm pe cei care nu au putut fi alături de noi atunci când aveam nevoie.

În altă ordine de idei, referindu-mă, în rândurile de mai jos, la relația și raportul tinerilor de astăzi cu morală creștină, aș vrea să precizez faptul că, noi, tinerii, și în general creștinii n-ar trebui să înțelegem problemele de morală ca un scop în sine. Evanghelia are, într-adevăr, un conținut moral, dar moralitatea nu-și

este suficientă ei înșiși. Putem întreba unde este „moralitatea” atunci când însuși Atotdesăvârșitul Dumnezeu îndură răstignirea? Noi, tinerii, ne răzvrătim adeseori împotriva legilor morale, fiindcă instinctul nostru spiritual trezește în noi dorința de a ne lăsa călăuziți de iubire într-orelajie liberă și personală cu Adevărul. Problemele morale trebuie prezentate întotdeauna în așa fel încât acest instinct spiritual să fie favorizat să se dezvolte și nu sufocat, căci un mare scriitor bisericesc a subliniat faptul că „virtutea există pentru adevăr, nu adevărul pentru virtute” - Sfântul Maxim Mărturisitorul. Noi înșine trebuie să dăm un exemplu de morală creștină sub toate aspectele ei: poate că, dintr-un anumit punct de vedere, viața noastră este curată, dar suntem noi oare întotdeauna generații cu cei aflați în nevoi? Ne-am eliberat oare de spiritul agonisiei? Încercăm oare să ne trăim toată viața noastră întru Domnul? Poate că viața noastră este în felul ei „imorală”.

Când discutăm probleme morale, trebuie să ne manifestăm convingerea că, reduce la ele însele, principiile etice n-au valoare veșnică și-ar putea duce la fariseism, la ipocrizie, chiar dacă ar fi înveșinate într-o terminologie creștină. Există desigur etaloane de comportament proprii vieții creștine - le găsim în Sfânta Scriptură și în învățăturile sfinților - dar, strict vorbind, ele nu sunt etaloane etice; sunt reflectarea vieții dumnezeiești în existent umană. Creștinismul trebuie experimentat nu ca îmbrăcarea unei „cămași de forță” morale, ci ca „trăirea pleneră a vieții dumnezeiești, a iubirii dumnezeiești, a atotadevărului dumnezeiesc”. Desigur, trebuie să ne luăm în serios păcatele morale și să nu subestimăm primejdiile sufletești, spirituale, la care ne expun, dar nu trebuie să înțelegem moralitatea în termenii păstrării unei conștiințe confortabile în această lume, ori a păstrării unei reputații intacte în ochii celorlalți, ci în termenii de mântuire (scopul vieții creștine este dobândirea vieții veșnice; în relație și comuniune cu Dumnezeu, scopul este dobândirea mântuirii persoanei umane).

Noi, tinerii, suntem aproape de Evanghelia prin aversiunea și disprețul față de ipocrizie și față de

mulțumirea de sine. Hristosul care ne va atrage este cel care i-a certat pe evrei, pe farisei pentru fățămăcia și ipocrizia lor. Trebuie să înțelegem păcatul într-un mod autentic ortodox. Păcatul este judecat prin pierderea harului pe care îl suferim când ne depărtăm de la izvorul voinței dumnezeiești. Acceptăm autoritatea canoanelor, învățăturilor și principiilor bisericești, dar când vedem un tânăr care refuză să accepte îndrumările ei s-ar putea să trebuiască să-i îngăduim aceluia să redescopere autoritatea spirituală a Bisericii prin experiența lui personală; adeseori nu există altă cale, deși ea poate fi dureroasă.

Relaxarea moravurilor în zilele noastre este o mare ispită pentru noi tinerii, și nu numai. Societatea noastră este mult prea permisivă și ușuratică. Toate perversiunile sunt acceptate și justificate, iar faptul de-a rămâne credincios căii lui Iisus Hristos este foarte posibil să fie văzut și el ca o „perversiune”. Noi știm și purtăm aceasta în mintea și inima noastră și totuși nu-i mai puțin adevărat că isпита de a părăsi credința creștină înșiși influențat fiind de tot felul de curente venite de oriunde și de fapt de nicăieri - este mai puternică și mai gravă, și că trebuie să fim foarte atenți atunci când avem de-a face cu astfel de tineri. De exemplu, adeseori o relație păcătoasă se naște pentru că inima cuiva e deja relativ indiferentă la chemarea lui Hristos făcută fiecăruia personal. Când încercăm să îndreptăm pe cineva trebuie să încercăm să venim la miezul problemei, și atunci când înfruntăm problemele de ordin moral ce ne privesc pe noi tinerii, trebuie să avem grijă să păstrăm ordinea priorităților. Avem nevoie de mult tact și discernământ când experimentăm idei noi, și nu trebuie să ne creăm problemă mai mari numai pentru că, de teamă, pierdem din vedere esențialul.

Mulți dintre tinerii care se droghează astăzi se răzvrătesc împotriva preamultor reguli și obiceiuri în care ei nu mai văd niciun sens profund sau se răzvrătesc împotriva principiilor și învățăturilor sănătoase dar prezentate și chiar impuse într-o manieră cu totul deficitară, adică ostilă. O broșură publicată recent de către guvernul britanic în legătură cu abuzul de droguri,

constată că cea mai bună măsură preventivă împotriva drogurilor este o relație bună între tineri, mai ales între adolescenți și părinți, bazată pe comunicare, deschidere și încredere reciprocă.

În cazul unor dileme de ordin moral, tinerii trebuie să se roage, să continue acest lucru și să caute cât mai devreme cu puțință sfatul unui preot duhovnic. Părinții trebuie și ei să se roage și să urmeze sfatul duhovnicului. Nu trebuie neglijate nici prietenii curate și sincere. De fapt, atât preotul duhovnic cât și părinții trebuie abordați ca niște prieteni - dar și invers.

Aș vrea să subliniez ca o constatare, că multe dintre problemele pe care tinerii le ridică preoților și educatorilor trebuie să fie discutate cu tinerii înșiși. Dacă despre toate aceste probleme se vorbește în mod firesc și din timp acasă, adolescentul de pildă, este pregătit pentru hotărârile ce le va avea de luat. Cel mai adeseori însă, din nefericire, problemele sunt de obicei ridicate abia când s-a creat deja o barieră între generații. Ar fi de dorit ca pe măsură ce copiii se apropie de vârsta adolescenței să înceapă să discute cu părinții despre ispitele cu care se vor confrunta mai târziu.

Ca o concluzie, aș dori să subliniez faptul că, în calitate de adulți creștini, trebuie să arătăm pentru tinerii noștri aceeași dragoste ca aceea a fiului risipitor, care, este de fapt a lui Dumnezeu însuși. Să ne deschidem brațele spre a-i îmbrățișa la piept cu dragoste pe fiii noștri, chiar dacă și-ar lua moștenirea și-ar pleca într-o țară îndepărtată unde ar risipi-o în păcat.

Întâlnim, deseori, foarte multe categorii de tineri: unii smeriți, alții orgolioși sau nerăbdători, unii foarte entuziași alții foarte timizi, cu pre-judecăți ori fără, și fiecare vine cu viața sa personală și cu o anumită personalitate la care noi (acolo unde este cazul) suntem chemați să contribuim la încreștinarea, la catehizarea, la împlinirea sau la desăvârșirea acestuia, având convingerea fermă că toți vor dobândi - în timp - ceva comun, și anume dragostea pentru Iisus Hristos și pentru aproapele, dragoste care trebuie să se materializeze în fapte concrete. Pot părea cuvinte mari, însă credem că fiecare dintre cei care aspiră la înfăptuirea și împlinirea acestui deziderat sacru păstrează mereu rugăciunea pe care o spunem ca un salut: „Doamne Ajută!”

Acum, în încheierea acestui articol, voi afirma și susțin că, cu toții suntem pelerini pe fața acestui pământ și, iată, ne-am oprit, în aceste zile și vremuri, la tinerii, mereu alții, care vor prelua pe mai departe activitățile și acțiunile Bisericii și vor crește și ei, așa cum am crescut și noi, vor zămbi și ei așa cum am zămbit și noi, vor (de)săvârși mereu noi și folositoare fapte, și, astfel, societatea creștină ori încreștinată va avea în viitor familii credincioase și monahi adevărați; rugându-ne ca toate să se întâmple cu voia lui Dumnezeu și cu nădejdea că vor fi spre mântuire.

Dr. Stelian Gomboș

Dascăli așa cum rar au fost... (gânduri despre marele dascăl Vasile Popeangă)

De bună seamă și recunoscut este că prima impresie contează. La fel cred că se petrece și cu primul gând care îți se instalează în minte atunci când încă n-ai căutat să scormonești în tine și să aduni idei pentru a da contur unei teme, de pildă spre aduceri-aminte. Am vrut să mă opresc cu gândul la oameni deosebiți, care să merite cinstea de a fi pomeniți și de a ne aduce aminte de ei. Și primul gând s-a lipit instantaneu de una dintre cele mai dragi și emblematice figuri din peisajul învățământului arădean și nu numai, o personalitate care și-a câștigat pe bună dreptate definiția de pedagog, un om al cărții, un om menit să formeze oameni.

Pe dascăli de felul celor care-și pun amprenta asupra formării și modelării intelectuale, morale, umane a altora îi recunoști imediat. Nu sunt puțini de vocație adevărată, care răspundec taina meșteșugului lor din pasiune pură, dar... unii parcă sunt altfel, mai sus decât cei buni. Despre asta vreau să vorbesc. Despre unicătățile repetabile, pare un paradox, și-mi place să sune ca un paradox.

Omul de modă veche la care mă gândesc nu mai este printre noi. Aparține unui timp apus, al adolescenței mele, când, fată de la țară venind, cu profesori mult mai grozavi decât i-ar veni cuiva să creadă, am avut prilejul de data aceasta să stau în fața unei veritabile statui atemporale, pe care mă gândesc acum s-o plasez în galeria profesorilor iluștri prin formație și gust din perioada interbelică. O fericită ivire într-un timp pe care parcă profesorul nu l-a consumat foarte digeșt, simțind, așa putea întui, cum i se potrivește o altă etapă istorică, cum i s-ar asorta o altă cămașă sau o altă cravată la costum, dar care musai să-i aducă pe alții în timpul său spiritual, în lumea lui.

N-a fost singurul de care m-am atașat cu un respect și cu o afinitate electivă. Porț în minte imaginea fiecăruia, așa cum a fost, și-i iubesc pe toți în gând, și le mulțumesc necondiționat. Deși unii ne-au dat fiori reci pe șira spinării. De la fiecare am rămas cu ceva din știința lui, din arta de-a se face înțeles, din felul de a privi, din inflexiunile vocii, din anume dispoziții trecătoare. Profesorul meu însă... purta mereu câte-un costum gri sau în orice caz închis la culoare, sobru, nimic epatant, ba, mai mult, către modest. Cu o mapă la subsuoră a adesea. Cu cărți de pedagogie sau de metodică pe care ni le recomanda. Dar dincolo de ele, cu

tot ce trebuia la purtător, în minte, cu sau fără pălăria sobră.

Avea darul de a se face înțeles teribil de bine. Desena la tablă scheme simple, dar care mi-au rămas în minte și acum, de exemplu cele două cercuri subscrise unul altuia desemnând genul proximal și diferența specifică. Organizat, pe tablă rămânea esența. Uneori rămăneau niște cuvinte-cheie, izolate, dar cu impact. Privindu-ne, ne simțea: ce știm, ce gândim, cât de siguri suntem, cât creier avem. Ne citea pe fiecare, ne simțea slăbiciunile, și mai știa să fie și necruțător cu cele câteva colegi care au „beneficiat” de monitorizarea torturată care s-a întins de la primele ore de curs până la cele de dinaintea examenului de absolvire. A suferit de meteahna aceasta a „luzatului la ochi”, de care personal nu-mi era teamă, pentru că eu am reușit din prima să-i câștig simpatia, motiv pentru care m-am considerat binecuvântată patru ani de zile.

În clasă era atât de liniște că nu se auzea nici musa. Nu ne spunea pe numele mici niciodată. Puteai însă auzi adesea apelativul „domnișoară”, spus ușor rărit și nu mai puțin ironic, atunci când un răspuns era aiurea. Atunci tonul i se amplifică, te privea în ochi în timp ce te tot încerca să apună alb pe frunte. Venea și pleca la timp. Lecțiile erau lecții. Și nu numai de pedagogie, de didactică, de metodică, de logică. Erau lecții cu și despre viață, lecții ale omeneității, ale perseverenței, ale depășirii de sine, ale căutării de sensuri, ale nevoii de perfecțiune. Educația permanentă era nu doar o simplă sintagmă preferată, era un îndemnul de urmat, o pricopsire necesară, pentru autodepășire. Ne-a obișnuit să fim primii noștri critici. Planurile de lecții, numite într-o vreme pe care am și prins-o „proiecte de tehnologie didactică”, erau corectate la sânge. Nu trecea nimic de ochiul vigilant, după ce mai trecuse, totuși, prin furcile caudine ale învățătoarei de la clasă care vedea prima planul, și apoi ale profesorului de metodică.

De la profesorul meu am aflat de un Rousseau care mi-a devenit mai familiar decât mai contemporanul meu veclin de bloc, de la profesorul meu am aflat de explozia informațională care se prefigura în mintea lui vizionară, dar care informativ și informaționalizare nu „explodaseră” încă, și dacă mă uit în spate pot vedea în el un fel de Mesia intuitiv care trebuie să știa ce vremuri

mai pot să vină, și pe care le-a prins, nu știu cum s-o fi raportând la ele ca om, căci profesional a reușit să se impună cu ușurință și naturalețe, continuându-și și cariera de dascăl în învățământul superior. Eu mă limitez să scriu despre ce știu în mod subiectiv, ca în fața unui tablou sau în fața unei poezii postmodemiste, în explorarea căreia trag fire și înțeleg așa cum vreau, sau cât vreau, și mă bucur să mă intereseze atât, percepția mea subiectivă fiind singurul adevăr de necontestat, sau, în orice caz, singurul care contează pentru mine, ca într-o camilpetresciană formulare, „din mine însumi nu pot ieși... eu nu pot vorbi onest decât la persoana întâi”.

Multe s-or fi spus, multe s-or fi întâmpat după ce noi am plecat. Îmi aduc aminte că într-un an, la puțină vreme după absolvire, am avut îndrăzneala să-i trimit profesorului de care-mi era dor tare o felicitare de iarnă, care a primit un răspuns de care-mi aduc aminte și acum și trebuie că o să găsească dacă îmi propun să caut în cutia cu amintiri felicitarea de răspuns, dar nu ca, pentru că nu vreau să-mi scormonesc trecutul, care suna fix așa, cu virgula cu tot... și eu port în suflet amintirea unei eleve dragi, prețuite, cu dreptă măsură, și pentru meritele sale mari. M-aș bucura dacă dumurile dvs. arădane ar trece pe strada V.B., nr. 7. Țin minte și numărul, am trecut pe strada aceea și atunci și de mii de ori de atunci, dar n-aș putea spune de ce n-am bătut la ușă.

Asemenea amintiri pot să sune în urechile unora patetic. Drept este că deși încercăm să fugim de asta, uneori devenim. Sau unii suntem, hai să zic, mai sentimentali, mai impresionabili, mai ușor de emoționați. Dar oamenii trebuie să-și aducă aminte de oameni. De cei care au fost, de cei care mai

sunt. Între noi se țes zi de zi, și între cei vii, și între noi, cei ce ținem ochii ațintiți pe lumina răsăritului, și ei, cei care au trecut în lumea umbrelor, legături permanente. Ca niște fire de borangic, fragile, abia sesizabile. Atât de fine că ne temem. Dar ele nu se pot rupe. Sunt fire care ne țin legați, atârnați unii de alții, împliniți unii prin alții, influențându-ne în mod miraculos destinele unii altora, fie că vrem, fie că așa ne iese, fie din nu știu ce alte motive care desigur scapă inteligenței noastre. Așa ne legăm de oamenii care ne conturează destinele, devenind astfel ei răspunzători de ce suntem noi, de profilul și definirea noastră spirituală. Uneori, mai mult decât mama sau tata. Ei devin prin amprenta pe care ne-o pun un alonge fericit al celor șapte ani de acasă, poate meșteri, modelatori, modele.

Profesorul nostru ne plimba în timp și ne făcea să fim mândri de înaltașii noștri, în timp ce-l priveam cu ochi smeriți de epigoni găsiți inovativi că nu ne-am revenit suficient după sărutul primit pe furis seara precedentă și care ne-a dat toate epocile istorice peste cap. Profesorul nostru se plimba printre noi în timp ce vorbea și se întorcea să ne privească în ochi pentru a descoperi dacă în ei găsește sămânța înflorită în pământ bun, sau căzută în pământul stâncos din care răsar repede, dar moare repede, neavând rădăcina puternică, sau pământ plin de spini, în care sămânța este înăbușită, sau dacă nu cumva sămânța a căzut pe marginea drumului și au venit păsările de-au ciugulit-o. Și sunt convinsă că-nțelegea, că ne simțea pe toți, așa cum stăteam, înregimentati într-un colectiv după cum vârsta ne-a adunat, și intențiile comune, și șansa de-a fi elevii unui liceu pedagogic, batjocorit

de regim în ultimii ani, cu scopul de a-i perverti esența.

Profesorul Vasile Popeangă și-a început cariera didactică la Școala Normală din Arad pe o catedră de pedagogie, în anul 1950. S-a distins prin exigența sa, prin probitatea morală și profesională, prin stilul didactic elevat dar întotdeauna accesibil. A condus Școala Pedagogică din Arad ca director 24 de ani, fiind cel mai longeviv conducător de-a lungul celor 200 de ani de existență a Preparandiei din Arad. După 1989 a devenit profesor universitar la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” și apoi decan al Colegiului Pedagogic din Arad.

Activitatea sa publicistică și de specialitate a fost concretizată în peste 25 de volume și peste 150 de articole publicate în reviste naționale și internaționale de prestigiu. A reflectat în scrierile sale aspecte legate de organizarea învățământului românesc din Transilvania, lupta pentru realizarea Marii Uniri, viața religioasă din Eparhia Aradului, dar și monografii dedicate unor mari personalități istorice.

I s-a recunoscut meritele, a fost iubit, temut și apreciat. A fost distins cu numeroase premii, ordine, medalii și titluri academice, i-a fost acordată distincția de profesor emerit. A dovedit un altruism intelectual rarism, preocuparea sa majoră fiind aceea de a modela gândirea tinerilor, cu grija unui maestru formator de personalități. Vedea în educabil un potențial imens, capabil de a fi exploatat, de a fi forțat să înainteze, întâi grație unui impuls venit din exterior, capabil să transforme, apoi într-un impuls al ființei, devenite automatizate, conștientă că în felul acesta al competiției impuse cu tine însuși poți face față confruntării exteroare cu o lume acerbă, care avea să vină odată cu schimbarea de regim.

A fost un om de o remarcabilă moralitate, de o distinsă cultură, de vocație pedagogică de excepție. A contribuit la formarea multor generații de pedagogi și cercetători în domeniul științelor educației. A plecat la cele veșnice la venerabila vârstă de 91 de ani.

Profesorul Popeangă rămâne un monument viu de cultură, în fața căruia nu poți decât să te inclini cu respect și să-ți fi dorit să ai norocul să-i fii discipol.

prof. Eugenia Groșan

(publicăm acest material intrucât anul acesta se împlinesc patru ani de la trecerea la cele veșnice a prof. Vasile Popeangă)

Arhimandritul Augustin Hamsea - 100 de ani de la trecerea la cele veșnice

Urmare din pagina 1

Sămânța bună, aruncată de semănătorul harnic a căzut în pământ bun. Augustin Hamsea a fost un generator pentru ceea ce înseamnă realizări în școala românească prin deschiderea școlii de aplicație, a implementării cursului al IV-lea preparandial și adoptarea planului de învățământ al statului, adoptat prin ordinul ministrului. Augustin Hamsea a ajuns profesor și director într-o vreme când se simțea trebuința unei educații mai avansate. Preda la cursul I Științe pedagogice, la cursul al II-lea Teologie dogmatică, iar la cursul al III-lea Teologia morală și dreptul canonic. Spiritul vremii cerea de la viitorii luminători și povătuitori ai poporului un arsenal mai bogat de cunoștințe. Corespunzător acestor exigențe, instituția a primit o nouă organizare.

Poporul avea trebuință de luminare și povățuire și aceasta se considera o datorie esențială a clerului. Buzele preotului trebuie să păzească cunoștința și din gura lui să se caute învățătura, căci el este trimisul lui Dumnezeu.

O piedică simțitoare a progresului era lipsa manualelor școlare. A făcut față acestui neajuns publicând cursurile în revista *Biserica și Școala*. Cele mai de seamă sunt cursurile din Istoria Bisericii Universale, cu considerare deosebită la Istoria Bisericii Românești din țara noastră.

În 1901 se desparte de școala pe care a iubit-o din toată inima sa și pentru înaintarea căreia a depus atâtea stăruințe. S-a retras la sfântul lăcaș, loc de mângâiere și înălțare sufletească, unde icona Maicii Domnului așteaptă cu dragoste a ne pleca

genunchii și a ne revărșa gândurile. Din marea vieții agitate s-a dus la mănăstire pentru a afla liman lin. În timpul pastoriei sale ca egumen se înnoiește mânăstirea, zidirea veche se înlocuiește cu alta nouă. Timp îndelungat a petrecut în arhivele din Budapesta și Viena scrutând hrisoavele necesare și adunând alte documente privitoare la trecutul nostru. Ca merit deosebit al arhimandritului Augustin Hamsea trebuie să se amintească că a realizat din Mânăstirea Hodoș-Bodrog un loc de tămăduire sufletească. Sărbătoarea Adormirea Maicii Domnului era ziua mare, la care se adunau peste 15 mii de creștini din toate părțile. Cine a fost de față odată la sărbătoarea aceasta, nu putea uita niciodată chipul călugărului bătrân, care primea cu cuvântare fiecare grup de peregrini și se des-

părtea tot așa; cine a văzut aceasta s-a înduioșat și în sufletul său a admirat răvna călugărului cu plete albe pentru casa Domnului.

Odată cu moartea lui a dispărut o personalitate distinsă, un preot plin de zel. După o viață plină de zburcăm s-a stins fără durere, ca o lumină lină. Și s-a făcut dreptate așa: Cel ce a avut parte cu prisosință de zburcămului vieten, dispăre fără durere. Bunul Dumnezeu l-a învrednicit de limanul cel lin.

Părintele arhimandrit Augustin Hamsea își doarme somnul de veci în cripta episcopală de la demisolul altarului de vară al Sfintei Mânăstiri Hodoș-Bodrog, alături de vrednicii episcopi ai Aradului: Iosif Goldiș; Grigorie Comșa, Andrei Magieru, Visarion Aștileanu și fostul stareț arhim. Timotei Ifimie.

Bibliografie:

Dr. Avram Sădean, Dr. Teodor Botiș, *Institutul pedagogic gr. or. rom. din Arad. Cei dintâi ani din trecutul și viața Preparandiei (școlii normale) gr. or. române din Arad, Arad, 1912;*
Dr. Teodor Botiș, *Istoria Școlii Normale (Preparandiei) și a Institutului Teologic Ortodox Român din Arad, Arad, 1922;*
Vasile Popeangă, Eduard I. Găvănescu, Victor Tărcovnicu, *Preparandia din Arad, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1964;*
Doru Bogdan, *Preparandia din Arad în conștiința cultural-istorică a epocii sale, Editura Nigredo, Arad, 2012;*
Anton Ilica, *Istoricul Preparandiei din Arad, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012.*
Dr. Lazăr Iacob, *† Augustin Hamsea, Biserica și Școala, anul XL, nr. 3/17 ianuarie 1916.*

Lucrările Consiliului și Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Aradului

În zilele de 22 și 23 ianuarie, a.c., la reședința arhiepiscopală și la Centrul Eparhial din Arad s-au desfășurat lucrările Consiliului și ale Adunării Eparhiale ale Arhiepiscopiei Aradului, ambele organisme având pe ordinea de zi prezentarea și analizarea Rapoartelor asupra activității administrativ-bisericești, cultural-pastorale, economice și de asistență social-filantropică din eparhie în anul 2015.

Ședința Consiliului Eparhial și Sinaxa monahală

Întruniți în ședința anuală ordinară, sub președinția Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului, membrii aleși ai Consiliului Eparhial, împreună cu membrii Permanenței Consiliului Eparhial, Părinții Protopopi și reprezentanți ai mănăstirilor, au avut ca principal punct pe ordinea de zi audierea, analizarea și definitivarea Rapoartelor Generale ale Sectoarelor administrației eparhiale, în vederea prezentării acestora spre ratificare Adunării Eparhiale. În deschiderea lucrărilor Înaltpreasfințitului Timotei a salutat pe cei prezenți și a subliniat importanța acestei ședințe de analiză și bilanț asupra unei activități desfășurate pe parcursul unui an, cu concluziile și măsurile ce se vor adopta pentru o activitate susținută în viitor. Sub coordonarea Înaltpreasfințitei Sale, lucrările s-au desfășurat pe parcursul întregii zile.

Preacuviosul Părinte Teodor Vid, consilier administrativ-bisericesc, a prezentat Raportul General asupra activității din Sectorul Administrativ-bisericesc: situația statistică a unităților și a locașurilor de cult din cuprinsul eparhiei, a personalului bisericesc deservent, după vechime și grade profesionale de încadrare, activitatea de pregătire și perfecționare a clerului, activitatea liturgică, canonică, juridică și disciplinară în cuprinsul eparhiei, situația numerilor, încadrării, completării posturilor clericale și neclericale, viața monahală, alte probleme care

intră în competența administrativ-bisericească.

Preacuviosul Părinte dr. Iustin Popovici, consilier cultural, a prezentat Raportul anual al Sectorului Cultural-Educațional. În cele opt capitole ale Raportului a fost evidențiată activitatea pastoral-misionară la nivelul Centrului eparhial, la protopopiate și parohii, desfășurată sub auspiciile „Anului omagial al misiunii parohiei și mănăstirilor azi” și „Anului comemorativ al Sfântului Ioan Gură de Aur și al marilor păstori de suflete din eparhie”, în Patriarhia Română, activitatea educațională în școlile teologice ale eparhiei și cea de predare a Religiei în școli, relațiile interconfesionale, activitatea de perfecționare în latura cultural-teologică prin editarea și desfacerea lucrărilor teologice și a cărții religioase, activitatea mass-media, conservarea patrimoniului bisericesc-cultural, mobil și imobil, activitatea bibliotecii și arhivei eparhiale.

Preacuviosul Părinte Mihai-Octavian Blaj, consilier economic, a prezentat Darea de seamă asupra activității eparhiale sub aspect economic-financiar, supunând spre analiză situația economică a

eparhiei, bugetul anual de venituri și cheltuieli, administrarea imobilelor eparhiale, gestionarea întregului patrimoniu bisericesc la nivelul parohiilor, la protopopiate și la Centrul eparhial. O atenție deosebită a fost acordată respectării disciplinei financiare la oficiile protopopești. În mod special s-a discutat despre stadiul actual al lucrărilor de pictură de la Catedrala arhiepiscopală.

Preacuviosul Părinte Gabriel-Cosmin Mariș, consilier social, a prezentat activitatea eparhială din anul 2015 desfășurată în Sectorul Social. Astfel, au fost prezentate principalele coordonate ale unei preocupări susținute în latura social-filantropică și de caritate creștină: coordonarea activității de acordare a asistenței religioase în instituții bugetare, la protopopiate și parohii, a activităților și proiectelor cu caracter caritabil, educațional sau umanitar inițiate în cadrul eparhiei.

După prezentarea și analizarea Rapoartelor anuale ale Sectoarelor Consiliului Eparhial, ședința a continuat cu soluționarea unor probleme curente care intră în competența acestui for deliberativ eparhial.

Ședința Adunării Eparhiale

În cea de a doua zi, sâmbătă, 23 ianuarie a.c., în sala festivă a Centrului Eparhial s-au desfășurat lucrările Adunării Eparhiale, organul deliberativ suprem pentru toate problemele administrative, culturale, social-filantropice, economice și patrimoniale ale eparhiei.

Lucrările au fost precedate, conform rânduielii statimicite, de slujba de Te-Deum, oficiată de către un sobor de preoți în paraclisul „Sfânta Treime” al reședinței arhiepiscopale, la care a participat Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei, înconjurat de membrii Adunării Eparhiale și de cei ai Permanenței Consiliului Eparhial.

În cuvântul rostit în deschiderea lucrărilor, Înaltpreasfințitul Timotei, Arhiepiscopul Aradului, Președintele Adunării Eparhiale, după ce a salutat pe cei prezenți, a prezentat, într-o retrospectivă sintetică, cele mai importante realizări administrative, cultural-pastorale, sociale și economice ale eparhiei care au marcat anul 2015, consacrat „Anului omagial al misiunii parohiei și mănăstirilor astăzi” și „Anului comemorativ al Sfântului Ioan Gură

de Aur și al marilor păstori de suflete din eparhie”, în Patriarhia Română, după care a creionat câteva dintre coordonatele pe care se vor axa activitățile eparhiale din anul 2016, în lumina programului-cadru elaborat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pentru Anul omagial 2016, dedicat educației religioase a tineretului creștin ortodox și a Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanu și tipograful bisericești.

După citirea mesajelor îndătinate, de fiască ascultare și conlucrare la întărirea vieții bisericești, transmise din plin Adunării Eparhiale, Întăistătorului Bisericii noastre, Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL și Înaltpreasfințitului IOAN, Mitropolitul Banatului și a Procesului-Verbal al ultimei ședințe, lucrările au continuat pe comisii: Administrativ-Bisericească, Cultural-Educațională, Economică, Socială și Comisia de Validare. În cadrul comisiilor, după analizarea Rapoartelor Generale de activitate, au fost elaborate Proiectele de Hotărâri, cărora li s-a dat citire în plin Adunării Eparhiale reunite. După luările de cuvânt ale: prof. univ. dr. Aurel Ardelean; dl.ec. Gheorghe-Petru Feieș; dl. Călin Abrudan ș.a., asupra unor aspecte din conținutul acestora, Proiectele de hotărâri au fost aprobate în unanimitate, devenind astfel acte normative cu aplicabilitate în întreaga eparhie.

Preacuviosul Părinte Arhim. dr. Teofan Mada, vicarul administrativ, a făcut o sinteză a bogatei activități a celor patru sectoare precum și prezentarea mai în detaliu a unor proiecte desfășurate pe parcursul întregului an 2015 și impactul lor asupra credincioșilor.

În încheiere Înaltpreasfințitul Arhiepiscop TIMOTEI a mulțumit tuturor membrilor Adunării Eparhiale pentru contribuția adusă bunei desfășurări a lucrărilor, cu îndemnul ca cele propuse să devină înfăptuite, spre folosul întregii eparhii.

Protos. Dr. Iustin Popovici

Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului și-a sărbătorit ocrotitorul spiritual

Ziua de 22 ianuarie a fiecărei an este înscrisă în calendarul Bisericii noastre ca fiind ziua de prăznuire a Sfântului Apostol Timotei, ucenicul cel iubit al Sfântului Apostol Pavel și ocrotitorul spiritual al Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului.

Această zi a devenit zi de mare bucurie pentru preoții și credincioșii Arhiepiscopiei Aradului, intrucât Întăistătorul Arhiepiscopiei Aradului, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, încă din anul 1969, de la slăvita zi de prăznuire a nașterii Sfântului Ioan Botezătorul (24 iunie), are rânduit ca ocrotitor de suflet pe Sfântul Apostol Timotei.

Și în acest an, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei, a asistat la Sfânta Liturghie săvârșită în Catedrala veche din Arad, unde

părintele paroh Traian Micoroi a adresat un cuvânt de felicitare. După aceasta, în sala festivă a reședinței arhiepiscopale Ierarhul arădenilor a fost înconjurat cu multă dragoste de oficialitățile centrale și locale, reprezentanții celorlalte culte istorice din municipiu, aflându-ne în Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștină, reprezentanți ai școlilor din eparhie, ostenitorii Centrului Eparhial, preoții, monahii și monahiile din Eparhia Aradului.

Chiriarhul a rostit un cuvânt de mulțumire deosebit de bogat în conținut, atât prin adăncimea cugetării teologice cât și prin îndemmurile părintești deosebit de sensibile ce au fost adresate celor prezenți, acum la început de an omagial dedicate educației reli-

gioase a tinerilor creștin ortodocși. Din partea ostenitorilor Centrului eparhial, a preoților și credincioșilor arădeni, a luat cuvântul părintele Flavius Petcuț, protopopul Aradului, care l-a felicitat pe Înaltpreasfințitul Timotei.

De asemenea, cuvânt de felicitare a adresat și domnul ing.dr. Gheorghe Falcă, primarul Aradului.

Mulțumind mai întâi Bunului Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra părintelui nostru sufletesc, Îl rugăm pe El, Dătătorul a tot binele, să întărească prin Harul Său cereșc, pe Ierarhul nostru, cu sănătate îndelungată și cu sporite puteri sufletești, spre slujirea cât mai rodnică a Bisericii strămoșești și a semenilor noștri.

Protos. Iustin Popovici

Actualitate eparhială – ianuarie 2016

SLUJIRI CHIRIARHALE

Noul An 2016 sărbătorit în Arad

La cumpăna dintre ani, în Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei Sevicu, Arhiepiscopul Aradului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvârșit slujba de mulțumire pentru binefacerile primite în anul care a trecut, și de binecuvântare a anului care a sosit, în finalul căreia a adresat credincioșilor prezenți un pateresc cuvânt de învățătură sub titlul „Praznic obștesc și creștinesc” (cf. 1 Tim. 2; Luca 4), adică împletind Anul Nou cu Tăierea împrejur a Mântuitorului, fiecare dată având semnificația înnoirii lumii și a ființei omenești, de unde și urările reciproce de bine, având acoperirea sfântă a darurilor cerești. La final, Chiriarhul arădean a prezentat inițiativa conducerii bisericești privind Anul 2016 drept Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Ivireanul și al tipografului bisericesc în Patriarhia Română.

Arhiepiscopul Aradului a fost prezent la Catedrala Arhiepiscopală și în ziua praznicului, unde a săvârșit Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare, în fruntea soborului preoților și diaconilor slujitori. În predica cu titlul „Buna creștere” (pe baza citirilor scripturistice: Col. 2; Luca 2), referindu-se la icoana Mântuitorului la 12 ani în mijlocul învățătorilor, minunându-i prin știința și înțelepciunea Sa, îndemnând pe credincioși la buna folosire a timpului spre mântuire. Totodată, Chiriarhul arădean a subliniat, mai ales, însemnătatea educației creștine luând modelul Sfântului Vasile cel Mare prin familia, școala și viața sa, ca și pe cel al Sfântului Antim Ivireanul, personalitate a culturii românești, pentru care anul în curs este omagial precum și pentru educația religioasă a tineretului creștin ortodox.

În seara zilei, la reședința eparhială a avut loc îndătinată recepție, oferită de către Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei preoților și credincioșilor din municipiul Arad de Anul Nou. La festivitate au participat, alături de preoți și credincioși și reprezentanți ai altor culte religioase, ai mass-media regională. În numele preoților din municipiu și al participanților la momentul festiv, părintele Gabriel Mariș, consilier social a rostit o frumoasă urare la început de An nou. Chiriarhul a mulțumit tuturor celor prezenți pentru participare și a transmis tuturor celor dragi și familiilor celor prezenți, urările de sănătate, pace și alese împliniri în Noul An 2016.

Duminica dinaintea Botezului Domnului la Mănăstirea Arad-Gai

În Duminica dinaintea Botezului Domnului, prima din acest an, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, a săvârșit Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Sf. Simeon Stălpnicul”, Arad-Gai, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Obștea mănăstirii, în frunte cu maica stareță stavrofora Magdalena Boteș, l-au întâmpinat cu multă bucurie, ca de fiecare dată, pe Întăistătorul Eparhiei arădene.

În cuvântul de învățătură, pe baza citirilor scripturistice ale duminicii (Mc. 1; 2 Tim. 4), Chiriarhul a vorbit credincioșilor prezenți sub titlul „Binefacerea apei” referindu-se la aceasta ca element al Universului, mediu de viață cu întrebuințări multiple și necesare

existenței; cu simboalele, între care cel al Împărăției lui Dumnezeu, al curățirii, înnoirii și înviorării sufleteste, și care, prin sfințire, primește putere minunată de a vindeca și a sfinți pe credincioși. Citirea evanghelică privește botezul pocăinței cu apă, a lui Ioan, și care este o prefigurare a celui în duh, al Bisericii. Duminica dinaintea Botezului Domnului ne pregătește sufletește pentru marele praznic și adăncirea învățării despre Taina Botezului, a amintit Înaltpreasfinția sa.

Praznicul Botezului Domnului, sărbătorit de arădeni

Miercuri, 06 ianuarie 2016, în ziua praznicului Botezului Domnului, sute de credincioși arădeni au fost prezenți la Catedrala arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad. Sfânta Liturghie a fost oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile liturgice au fost date de către Corul Catedralei arhiepiscopale, sub conducerea diac. Laviniu Morariu.

Înaltpreasfinția Sa a rostit un bogat cuvânt de învățătură sub titlul „Bobotează și Aghiasma Mare” (cf. citirilor scripturistice ale praznicului: Tit. 2-3; Matei 3), sau învățătura ce o dă credincioșilor praznicul și slujba Sfinților Apei celei Mari, prin recapitularea istoriei biblice privind botezul ca temei pentru adăncirea Mărturisirii de credință, pentru edificarea acestora.

La momentul rânduit din cadrul Sfintei Liturghii, soborul slujitorilor, în frunte cu Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei, a săvârșit Sfințirea cea Mare a apei.

În încheiere, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a adresat credincioșilor prezenți, în număr impresionant, pateresc cuvânt de învățătură și doriri de propășire materială și spirituală.

După slujbă, toți credincioșii prezenți au avut posibilitatea să ia Aghiasma Mare, din vasele de mari dimensiuni, pregătite încă din ajun, pe platoul din fața catedralei, pentru a o duce la casele lor.

Duminica după Botezul Domnului, la Arad

În Duminica după Botezul Domnului, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a oficiat Sfânta Liturghie arhierescă în biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, a Parohiei Arad-Centru, înconjurat de soborul preoților și diaconilor slujitori, în prezența unui mare număr de credincioși.

În cuvântul de învățătură cu titlul „Evlavia creștină” (în baza citirilor scripturistice ale duminicii: Efeseni 4; Matei 4), adresat celor prezenți, Înaltpreasfințitul Timotei a vorbit despre încheierea zilelor de sărbătoare care au prilejuit și un sincer bilanț sufletesc, au dovedit prin aceasta și măsura evlaviei credincioșilor față de păstrarea fără atingere a rânduielilor bisericesti de totdeauna ca și a tezaurului datinilor poporului binecredincios. Citirile zilei, referindu-se la începutul propovăduirii Mântuitorului, având în vedere și jertfa Sa pentru lume, îndeamnă la răspunsul continuu la chemarea evanghelică prin puterea sufletescă a fiecăruia după darul său, de-a înfrunta orice sminteală pe calea împărtășirii din lumina dumnezeiască dobândită, a arătat chiriarhul.

La încheierea slujbei, părintele Flaviu Petcuț, protopopul Aradului, a mulțumit Chiriarhului, în numele preoților și credincioșilor parohiei, pen-

tru bucuria duhovnicească prilejuită și pentru permanenta grijă părintească pe care Înaltpreasfinția Sa o poartă față de această frumoasă biserică arădeană.

Launțul Sfântul Apostol Petru sărbătorit în Penitenciarul Arad

Duminică 17 ianuarie 2015, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei Arhiepiscop al Aradului a săvârșit Sfânta Liturghie la biserica „Sf. Ap. Petru și Pavel” din cadrul Penitenciarului Arad, împlinind ca de fiecare dată cuvântul Măntuitorului dar mai ales acela în care spune „în temniță am fost și ați venit la Mine” (Matei 25,36).

Bucurându-se de o permanentă grijă din partea ierarhului, persoanele private de libertate din Penitenciarul Arad au primit acum, la început de an, arhierescă binecuvântare în cadrul sfintei slujbe.

În cuvântul său, Înaltpreasfințitul Părinte i-a îndemnat pe cei lipsiți o vreme de libertate să caute a folosi acest timp spre îndreptarea lor și revenirea în familie și societate să fie de folos celor care îi așteaptă. Însăși prezența Înaltpreasfinției Sale fiind un semn al comuniunii pe care Biserica o dorește pentru toți fiii ei, reamintind cuvântul Apostolului neamurilor că dacă un mădular suferă, întreg trupul este părtaș la această suferință. „Biserica se roagă mereu și este alături de cei aflați în detenție – a spus ierarhul – și îi îndeamnă la pocăință sinceră și apropiere de Dumnezeu. La eliberarea acestora, ei vor putea începe o nouă viață în Hristos Domnul, spre bucuria Bisericii, a societății și a familiilor lor, arătând recunoștință lui Dumnezeu asemenea leproșului din pericopa evanghelică citită în această duminică. La o astfel de recunoștință ne-a îndemnat și Sfântul Apostol Pavel: „Mulțumiți lui Dumnezeu pentru toate lucrurile; căci aceasta este voia lui Dumnezeu, în Hristos Iisus, cu privire la voi.” (1 Tes. 5,18)”

Ierarhul a amintit și despre unul dintre cei doi ocrotitori ai Penitenciarului, Sfântul Apostol Petru, a căror cinste lanțuri au fost sărbătorite în Biserica Ortodoxă, cu o zi înainte: „Cei doi sfinți apostoli au fost socotiți ocrotitori ai Penitenciarului, pentru că ei înșiși au fost deținuți din pricina propovăduirii Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Calendarul nostru a înscris sărbătoarea închinării cinstitelor lanțuri ale Sfântului Apostol Petru, amintindu-ne minunea făcută de inger, când l-a scăpat pe apostol din temniță. Aceste lanțuri au fost păstrate cu mare cinste de Biserică. Lanțul nu înseamnă numai încătușare, îngrădire a libertății ci și un șir al legăturilor dintre oameni, un lanț al bunăvoinței, al binefacerilor, al prietenilor, un lanț care ne strânge pe toți laolaltă.”

„În cadrul penitenciarului, prin buna colaborare între conducerea instituției și Centrul eparhial, persoanele private de libertate beneficiază de consilieri spirituală din partea părintelui Aurel Jigovan care slujește Sfânta Liturghie în cele două biserici ale secțiilor, defășoară activitatea catehetică conform programei, se îngrijește și ajută pe cei care doresc să se spovedească sau să vorbească cu un preot, realizează și menține legăturile supradarului său, de-a înfrunta orice sminteală pe calea împărtășirii din lumina dumnezeiască dobândită, a arătat chiriarhul.

La încheierea slujbei, părintele Flaviu Petcuț, protopopul Aradului, a mulțumit Chiriarhului, în numele preoților și credincioșilor parohiei, pen-

La finalul Sfintei Liturghii, toți cei prezenți au primit din partea Arhiepiscopiei Aradului câte o metanie de mână, în amintirea cinstirii lanțului Sfântului Apostol Petru, unul dintre ocrotitorii Penitenciarului.

Slujire arhierescă la Spitalul Clinic Județean de Urgență Arad

În Duminica a 31-a după Rusalii, a Vindecării orbului din Ierihon, Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Timotei Sevicu, Arhiepiscopul Aradului a slujit la biserica cu hramul „Sfânta Cuvioasa Parascheva”, din incinta Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad.

Cu acest prilej, Ierarhul a săvârșit Sfânta și Dumnezeiască Liturghie în prezența a numeroși credincioși, fii duhovnicești ai preotului misionar Ciprian-Vasile Cucu, slujitor al acestui sfânt lăcaș, a bolnavilor din spital dar și a reprezentanților din partea instituției medicale.

În cuvântul de învățătură cu titlul „Vedere spirituală” (cf. 1 Tim. 1; Luca 18), Chiriarhul a vorbit despre vindecarea orbului din Ierihon, care nevăzând pe Mântuitorul Îi simte prezența adresându-l rugămîntea vindecării, într-o formulare ce devine un temei al rugăciunii lui Iisus, acesta având vedere spirituală în locul celei trupești. Pe aceasta din urmă dorind să o dobândească pentru a contempla frumusețea creației și a tot ce se poate împlini spre binele care apropie de Dumnezeu și vederea Lui. Este o pildă pentru credincioși, care îndeamnă la câștigarea vederii lui Dumnezeu potrivit și feririi pe care Mântuitorul o face tuturor celor cu inima curată. Obisnuim, lumină ochilor, socotită sursă a înestrărilor celor mai de dorit ale omului, este reprezentativă pentru orice fel de vindecare iar așezământul de sănătate, cum este Spitalul Județean, este un loc unde aceasta se poate dobândi și nu doar prin strădanile oamenilor ci și cu ajutorul lui Dumnezeu. Un ajutor în această privință și înzestrarea bisericii cu hramul „Sfânta Cuvioasă Parascheva”, cu o raclă ce adăpostește o părticică din moaștele Sfântului Grigorie Teologul (în ajunul praznicului sale dar și a Sfinților Trei Ierarhi), fiind dăruite de Eminența Sa Cardinalul Angelo Comastri, Vicarul General al Sanctității Sale pe lângă Cetatea Vaticanului, ca răspuns la preotul dr. Vasile Cucu, fost doctorand la Roma.

La finalul slujbei, Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Timotei Sevicu a sfințit racla cu moaștele Sfântului Grigorie de Nazianz transmînd tuturor credincioșilor prezenți, conducerii Spitalului arădean, precum și bolnavilor de pe paturile de suferință, purtarea sa de grijă, rugând totodată pe Bunul Dumnezeu pentru toți cei care se ostensesc în cadrul acestei instituții medicale.

Sfântul Ierarh Sava al Serbiei praznuit de sârbii din Arad

Miercuri, 27 ianuarie 2016, credincioșii ortodocși sârbi din Arad l-au praznuit pe Sfântul Sava, primul arhiepiscop al Bisericii Ortodoxe Sârbe, întemeietorul școlilor sârbești, al stăruinței și al diplomației sârbe.

Cu acest prilej, în biserica cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, a Parohiei Ortodoxe Sârbe Arad-Centru, a fost săvârșită Sfânta Liturghie arhierescă. La invitația Preașfințitului Luchian Pantelici, Episcop-administrator al Episcopiei Ortodoxe Sârbe a Timișoarei și a comunității credincioșilor ortodocșilor sârbi din parohia

Arad-Centru, păstoriți de părintele Oceana Plavșici, la Sfânta Liturghie a participat și Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului. Ierarhii, înconjuși de soborul de preoți și diaconi, și în prezența credincioșilor ortodocși sârbi, l-au sărbătorit cum se cuvine pe Sfântul Ierarh Sava (c. 1175-27 ianuarie 1235).

La finalul slujbei, Ierarhul sârb a exprimat în cuvinte alese legăturile frățești ale clerului și credincioșilor sârbi din Arad și Banat cu Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei, stătomite de-a lungul anilor.

La rândul său, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, a rostit o alocuțiune privind bunele relații dintre cele două biserici la nivel local și a mulțumit Preașfințitului Părinte Luchian pentru invitație.

Credincioșii din Șeitin și-au sărbătorit ocrotitorul

În duminica a 32-a după Rusalii, comunitatea ortodoxă din Șeitin a îmbrăcat haine de sărbătoare, praznuindu-l pe patronul spiritual al bisericii din comună – Sfântul Ierarh Grigorie Teologul. Acest eveniment a fost marcat de prezența Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop dr. Timotei Sevicu al Aradului, aducând spre închinare racla cu sfințele moaște ale Sfântului Grigorie Teologul de la biserica Sf. Cucu. Parascheva din incinta Spitalului Clinic Județean Arad, însoțite de către Pr. dr. Ciprian Cucu.

Înaltpreasfințitul Părinte a fost întâmpinat de către un sobor de preoți alături de cei doi preoți ai parohiei – Pr. Lazăr Nicolae Mirel și Pr. Bosancu Alin – precum și de către un grup de copii ai parohiei îmbrăcați în costume tradiționale. Cuvântul de bun venit a fost ținut de către parintele paroh Mirel Lazăr. După aceasta a urmat închinarea bisericii cu Sfințele Moaște și cu icoana Sfântului Grigorie Teologul pe care credincioșii parohiei au primit-o din Sfântul Munte Athos. A urmat Sfânta Liturghie arhierescă oficiată în biserica parohială de către Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, înconjurat de un ales sobor de preoți și în prezența a numeroși credincioși.

La momentul potrivit! Chiriarhul a ținut cuvântul de învățătură sub titlul „Firea și harul” (cf. citirilor scripturistice ale duminicii: 1 Tim. 4; Luca 19), adică acestea în conlucrare reală, așa cum este învățătura de credință. Cu cât omul dovedește o căutare mai mare a lui Dumnezeu și răspunsul cerec nu întârzie prin sporierea darurilor. Se urmărește prin aceasta dobândirea staturii desăvârșite a Mântuitorului, o exemplificare constituind-o Zăheu vameșul. Nimeni nu poate adăuga ceva la propria stare fără ajutorul cerec. Dumnezeu cheamă și omul răspunde spre propria-i înaltare. Sfântul Grigorie Teologul, ocrotitorul bisericii parohiale, a dovedit aceasta pe deplin, ajutând pe cei ce îl cinstesc. Intra sfinții purtători ai aceluiași nume totuși al strălucit reflectând lumina harului dumnezeiesc. Marele Teolog și dascăl al lumii fiind și cel dintâi în praznuire, a amintit Înaltpreasfinția Sa.

În încheiere părintele paroh a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop pentru prezență, tuturor celor prezenți și celor care au organizat această frumoasă zi de sărbătoare. Biserica aceasta este și singura din cadrul Arhiepiscopiei Aradului care are acest hram. Evenimentul s-a încheiat cu îndatinata agapă creștinească.

Continuare în pagina 6

Actualitate eparhială – ianuarie 2016

Urmare din pagina 5

ACTIVITĂȚI EDUCAȚIONALE ȘI SOCIALE

Daruri de Anul Nou copiilor defavorizați din Arad

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, au fost dăruite daruri de Anul Nou unor copii defavorizați din județul Arad. De aceste daruri au beneficiat parohiile mai sărace, instituțiile sociale, județene și diverse familii creștine, după cum a precizat pentru basilica.ro Arhim. Teofan Mada, vicar eparhial, coordonator de proiect.

În perioada 30 decembrie 2015 – 02 ianuarie 2016, 180 de copii au primit daruri substanțiale, produse de uz comun, îmbrăcăminte, încălțăminte, fructe și dulciuri. La reușita pastoral-misionară a acestor activități social-filantropice de Anul Nou au contribuit donațiile unor diverse asociații din Banat, întregite de activitățile de voluntariat a multor credincioși români din străinătate.

Daruri pentru Serbarea de Anul Nou de la Centrul Maternal Arad

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, au fost dăruite daruri copiilor de la Centrul Maternal Arad, pentru serbarea de sfârșit de an 2015. Centrul poate oferi servicii pentru un număr de 18 beneficiari, serviciile acordându-se pe o perioadă determinată de timp, după cum a precizat pentru basilica.ro Arhim. Teofan Mada, vicar eparhial, coordonator de proiect.

Centrul maternal se află într-o arie teritorială cu acces la serviciile oferite de către comunitate. Amplasamentul și amenajarea interioară a Centrului maternal sunt în concordanță cu nevoile de asistență ale cuplului mamă-copil. Darurile provin din donațiile unor fundații și asociații creștine.

Ajutoare alimentare pentru familii arădene cu mulți copii

Cu purtare de grijă a Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, în perioada 04 – 09 ianuarie 2016, mai multor familii din Arad au fost ajutate prin oferirea de alimente, a precizat Părintele Arhim. Teofan Mada, vicar eparhial.

Această acțiune a avut loc în cadrul Programului O inimă care vede și a vizat familiile numeroase cu 4–6 copii, care întâmpină serioase probleme sociale în viața de zi cu zi, depunând eforturi dificile în asigurarea hranei, îmbrăcăminte și cheltuielilor școlare ale copiilor lor. Alimentele provin din donațiile unor instituții de drept privat.

De apreciat este faptul că în acest proiect mai multe familii, cu situație materială solidă, au acceptat să ajute periodic câteva dintre aceste familii defavorizate, alcătuite dintr-un mare număr de membri, în care, de multe ori, doar unul dintre părinți are un loc de muncă.

Praznicul Bobotezei la Mănăstirea arădeană Hodoș-Bodrog

Miercuri, 6 ianuarie 2016, sute de credincioși și-au îndreptat pașii spre străvechea mănăstire Hodoș-Bodrog pentru a participa la Sfânta Liturghie și la Slujba de sfințire a Aghiasmei celei

Mari. Potrivit rânduielii bisericești Slujba Aghiasmei Mari se săvârșește atât în ajunul sărbătorii cât și în ziua Botezului Domnului.

Și-n acest an, credincioșii veniți atât din părțile Aradului cât și a Timișoarei, au avut ocazia să participe, în ziua de praznic, la Sfânta Liturghie săvârșită de soborul mănăstirii după care a avut loc ieșirea în procesiune la râul Mureș, așa cum s-a îndătinat, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, unde s-a săvârșit slujba Aghiasmei Mari.

După săvârșirea slujbei Aghiasmei Mari, părintele Nestor Iovan a adresat credincioșilor un bogat cuvânt de învățătură, insistând asupra importanței și istoricității acestui mare praznic. Printre altele părintele a arătat și motivația pentru care se iese la râul Mureș, care, ca și o binecuvântare, se află în apropierea sfintei mănăstiri, precum și utilitatea apei sfințite în viața credincioșilor, a animalelor, a gospodărilor și a naturii întregi.

În timpul troparului „În Iordan botezându-te...”, au fost eliberați trei porumbi, simbol pentru Sfânta Treime.

Apele râului Mureș au fost binecuvântate de către unul dintre slujitori, prin introducerea de trei ori a sfintei cruci în apă. La final, credincioșii prezenți, într-o bună rânduială și cu multă răbdare, și-au luat Aghiasmă Mare pe care o păstrează la loc de cinste în casele lor și o folosesc la nevoie, după rânduiala Bisericii.

Pomenirea poetului național Mihai Eminescu la Catedrala Arhiepiscopală din Arad

În seara zilei de vineri, 15 ianuarie 2016, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat la Slujba Vecerniei, urmată de Acatistul Măntuirii noastre Iisus Hristos, în Catedrala Arhiepiscopală din Arad. În cadrul slujbei Vecerniei au fost rosite ecumenice speciale pentru pomenirea oamenilor de cultură ai poporului român. De asemenea, cu ocazia Zilei Culturii Naționale s-a oficiat un paras-tas de pomenire a poetului național Mihai Eminescu, cu prilejul împlinirii a 166 de ani de la nașterea sa. Soborul slujitor a înălțat rugăciuni de pomenire pentru toți corifeii culturii române, trecuți în veșnicia lui Dumnezeu.

La final, ierarhul a făcut o prezentare a importanței Zilei Culturii Naționale, având ca punct de referință pe „Luceafărul poeziei românești” – Mihai Eminescu, totodată și fiu al Bisericii strămoșești. Aceasta și în cadrul împlinirii unui secol și jumătate de existență a Academiei Române, iar pentru Biserica în cadrul Anului omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești, a subliniat aparte contribuția Bisericii Ortodoxe Române la afirmarea identității naționale. S-au reamintit cu acest prilej și meritele oamenilor de știință și cultură ai țării noastre la progresul întregului popor, având meritu luare aminte la cartea Sfântă și la cea a neamului.

Tundere în monahism la Mănăstirea Hodoș-Bodrog

Sâmbătă, 16 ianuarie 2016, în ajunul pomenirii Sfântului Cuvios Antonie cel Mare, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, părintele protos. Teodor Vid, consilier administrativ-

bisericesc și Exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Aradului împreună cu părintele protos. Iustin Popovici, consilier cultural și părintele protos. Grigorie Timiș, starețul Mănăstirii Hodoș-Bodrog, au săvârșit, după slujba de Priveghere, slujba tunderii în monahism a rasoforului Andrei (Laurențiu) Oanea, în prezent monahul. Antonie.

Părinți și frații de la Mănăstirea Hodoș-Bodrog au cântat Brațele părintești... și au dat răspunsurile la strană. Părintele arhim. Nestor Iovan a fost nașul de călugărie – cel care l-a dus sub mantie pe rasoforul Andrei, care se pregătea de mulți ani pentru acest deosebit moment. Momentul tunderii presupune pe lângă tăierea părului și primirea hainelor și a însemnelor monahului: cămașa, crucea pectorală, dula-ma, papucii, rasa, potecul, mantia, metaniile, crucea și făclia.

La finalul slujbei, părintele protos. Teodor Vid, după ce a transmis binecuvântarea și toată dragostea părintească a Chiriarhului locului, a rostit un bogat cuvânt de învățătură în care a explicat rânduiala călugăriei, a tâlcuit Evanghelia care se citește la tundera în monahism a monahilor și a prezentat viața Sfântului Cuvios Antonie cel Mare, ocrotitorul noului monah. După aceasta, toți cei prezenți l-au felicitat pe noul monah Antonie, încurajându-l în noul drum pe care l-a început: „Să se mântuiască întru Domnul și să se roage și pentru noi”. Amin.

Omagiu adus lui Eminescu și Culturii Naționale la Boțești

Duminică, 17 ianuarie 2016, după Sfânta Liturghie, copiii satului Boțești, îmbrăcați în cele mai frumoase straie de sărbătoare, au recitat câteva poezii scrise de poetul nostru național, Mihai Eminescu, dar și de alți poeți, întrucât în data de 15.01.2016 s-a sărbătorit și ziua Culturii Naționale, iar în țara noastră, Cultura a intrat prin Cult.

„Totdeauna lucrul tău să-începi cu Dumnezeu!” Prima poezie, Rugăciune, de Mihai Eminescu a recitat-o d-na preoteasă. Demonstrându-ne dragostea de neam și țară, Ionuț a recitat poezia Ce-ti doresc eu tie, dulce Românie! tot de M. Eminescu. „Întelepciunea e numai adevăr” spunea cândva Goethe, iar surorile Dariana și Dalia au recitat poezia Vorbe cu tălc, de Vasile Militaru. Florina a recitat un scurt fragment din Luceafărul. Denisa a recitat foarte frumos poezia Somnorosea pasărele, iar Florin D. mijloc de codru dese, toate de Mihai Eminescu. Sara, le-a amintit celor prezenți de bogățiile cu care Dumnezeu a înzestrat țara noastră, recitând poezia Munții noștri de Octavian Goga. Maya este și ea o iubitoare de țară și a ținut să arate acest lucru prin poezia Scumpă țară românească de George Coșbuc. Anunțând totodată și slujba Vecerniei, Ana-Maria a recitat poezia Ruga de seară de Ioanichie Bălan.

Doamna educatoare Dorela le-a încântat auzul, printr-un fragment din poezia Vorbe cu tălc. Și fiindcă momentul omagial a avut loc îndată după săvârșirea Sfintei Liturghii, trebuie precizat și faptul că toți copiii care au recitat poezii, s-au și împărtășit la Sfânta Liturghie. Ultima poezie a fost rostită de preotul paroh George-Darius Pasc, Cântecul potirului de Nichifor Crainic, evidențind importanța Sfintei Liturghii și realizarea comuniunii depline între oameni prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului. La final, copiii au primit fiecare, din partea parohiei câte o carte și dulciuri.

Hramul Paraclisului Facultății de Teologie „Ilarion. V. Felea” din Arad

Biserica Ortodoxă l-a cinstit în data de 21 ianuarie 2016 pe Sfântul Cuvios Maxim Mărturisitorul. Cu acest prilej, Paraclisul Facultății de Teologie din Arad și-a sărbătorit ocrotitorul. Sfânta Liturghie a fost oficiată de un sobor de preoți și diaconi, profesori, dar și absolvenți ai acestei instituții universitare.

„Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, au fost organizate manifestări închinare Sfântului Maxim Mărturisitorul, patronul spiritual al Bisericii Facultății de Teologie din Arad. La Sfânta Liturghie au slujit un număr semnificativ de preoți și diaconi de la Facultatea de Teologie, dar și absolvenți ai Facultății arădene, astăzi slujitori ai sfințelor altare pe cuprinsul întregii Mitropolii a Banatului. În cadrul slujbei, a fost evocată personalitatea teologică și spirituală a Sfântului Maxim Mărturisitorul”.

Unirea Principatelor sărbătorită de arădeni

Împlinirea, la 24 ianuarie, a 157 de ani de la Unirea Principatelor, a fost marcată și în municipiul Arad prin manifestări comemorative la care Arhiepiscopia Aradului a fost reprezentată prin Întâistătorul său, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei. Astfel, în dimineața zilei, pe platoul din fața Palatului Administrativ s-a desfășurat ceremonialul militar și religios la care au participat oficialități civile și reprezentanți ai armatei, cetățeni din municipiul. Înaltpreasfințitul Timotei, în fruntea unui sobor de preoți a oficiat slujba de Te-Deum și a rostit o alocuțiune în care a subliniat însemnătatea zilei naționale a Unirii Principatelor Române pentru istoria și viața poporului nostru și urcarea noastră a prestigiiului țării prin evenimentele ce le-a prilejuit. La acestea se adaugă strădaniile tuturor cetățenilor de a păstra și spori făuririle înaintașilor.

Muzeograful Bogdan Ivașcu le-a vorbit celor prezenți despre semnificația zilei de 24 ianuarie, după care, aceștia pe platoul din fața Palatului Administrativ s-au prins într-o horă a unirii. Alături de aceștia, au conferit momentului o atmosferă de sărbătoare, copiii de la Ansamboul popular „Mărtisorul” al Școlii Gimnaziale „Aurel Vlaicu” din municipiul Arad.

În seara zilei, Chiriarhul a fost prezent la Catedrala Arhiepiscopală din Arad, unde a săvârșit slujba Vecerniei, înconjurat de soborul slujitor. La finalul acesteia, Înaltpreasfinția Sa a făcut o enumerare a momentelor importante ale zilei în legătura lor cu sublinierea unității naționale și bisericești pe care le oglindește. De asemenea, s-a insistat asupra Unirii Principatelor, Săptămâni de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor, la finalul căreia ne aflăm, și înainte-prăznuirea Sfinților Trei Ierarhi, ca simbol al unității sufletești.

Proiectul „Biserica și medicina în dialog”, la Arad

Începând cu luna ianuarie 2016, Arhiepiscopia Aradului împreună cu Universitatea de Vest Vasile Goldiș din Arad desfășoară proiectul parteneriat Biserica și medicina în dialog. Proiectul se vrea a fi un dialog între medicină și teologie, și, în special, o invitație adresată tinerilor de a cunoaște bioetica și antropologia creștină ortodoxă. Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului

Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, prin implicarea domnului Prof.univ.dr. Aurel Ardelean, Rector fondator și Președinte al Universității de Vest Vasile Goldiș prin colaborarea cu doamna Prof.univ.dr. Coralia Adina Cotoraci, Rectorul Universității, Arhiepiscopia Aradului va realiza un nou proiect de colaborare cu Universitatea arădeană. Proiectul-parteneriat internațional, realizat în ianuarie 2016 și intitulat sugestiv „Biserica și medicina în dialog”, se adresează în special Facultății de Medicină, care, din punct de vedere curricular, abordează un curriculum academic dinamic și nou, detip european pentru toate specializările. Un număr semnificativ de studenți veniți de peste hotare, din Italia, Franța, Maroc, India, Israel, Turcia, Germania, Austria, Algeria, Spania și din alte părți ale lumii studiază, în limba română sau în limbile franceză și engleză, medicina. În acest context, proiectul se vrea a fi un dialog între medicină și teologie, și, în special, o invitație adresată tinerilor de a cunoaște bioetica și antropologia creștină ortodoxă”, a precizat pentru basilica.ro Arhim. Teofan Mada, vicar eparhial, coordonator de proiect.

Educația tineretului ortodox în pedagogia Sf. Trei Ierarhi

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a avut loc vineri, 29 ianuarie 2016, conferința publică Educația tineretului ortodox în pedagogia Sf. Trei Ierarhi, organizată în sala de conferințe a Catedralei Vechi din Arad.

Manifestarea a făcut parte din programul spiritual intitulat sugestiv Serile duhovnicești de la Catedrala Veche, organizate de Asociația parohială Calea Măntuirii, sub coordonarea Părintelui Ioan Tulcan, Decanul Facultății de Teologie „Ilarion V. Felea” din Arad.

În cadrul conferinței publice, urmată de un dialog cu cei prezenți, „s-a arătat că Sf. Trei Ierarhi au fost în epoca lor premergătorii multor teme pedagogice: în spațiul educației tinerilor au trasat o cale corectă, au descoperit moduri utile de educație și au formulat principii pedagogice inedite. Temele educației în operele lor au avut drept obiectiv crearea unei personalități integre a elevilor.

De asemenea, Sf. Trei Ierarhi s-au preocupat de cunoașterea omului, au studiat puterea instinctului și lumina rațiunii, au analizat ca psihologi înțelepți întreaga lui alcătuire psihosomatică și s-au adâncit în taina eredității și în tendințele înnăscute fie pentru bine, fie pentru rău. Astfel, Sf. Trei Ierarhi au reușit în spațiul educației tinerilor să traseze drumuri sigure premergătoare și să se distingă ca Pedagogi mari și neasemuiti”.

Întreită bucurie la Seminarul Teologic Ortodox din Arad

În ziua de joi, 28 ianuarie 2016, la Seminarul Teologic Ortodox Arad – cu binecuvântarea și în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, a avut loc un eveniment cultural de o mare însemnătate.

Ca în fiecare an, la inițiativa directorului instituției, Pr. Prof. Pompiliu Gavra și cu implicarea tuturor cadrelor didactice, s-au sărbătorit 3 evenimente ce au marcat și marchează în continuare istoria, cultura și viața Bisericii, dar și a statului în această lună a lui Gerar.

Continuare în pagina 7

Itinerar chiriarhal al Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei Sevcicu, ianuarie 2016

Vineri, 1 ianuarie – Chiriarhal a slujit și a predicat la Slujba de Te-Deum la cumpăna dintre ani la Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”. În ziua de Anul Nou slujește și predică în Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”. Titlul predicii: „Praznic obștească și creștinească”. Asistă la Slujba Vecerniei la Catedrala Veche Arad-Centru. Seara are loc tradiționala recepție cu prilejul Anului Nou, la reședința arhiepiscopală, oferită ostenitorilor Centrului eparhial, preoților, reprezentanților autorităților locale și credincioșilor.

Duminică, 3 ianuarie – a slujit și predicat la Sfânta Liturghie la Mănăstirea Arad-Gai, înconjurat de un sobor de preoți, diaconi și obștea Mănăstirii. Titlul predicii: „Binefacerea apei”.

Miercuri, 6 ianuarie – La sărbătoarea Botezului Domnului, Chiriarhal, a oficiat Sfânta Liturghie și slujba Aghiasmei Mari la Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad, în fruntea unui sobor de preoți și diaconi, în prezența a sute de credincioși. Titlul predicii: „Bobotează și Aghiasma Mare”. Seara participă la Vecernia cu Litie la parohia Arad-Centru.

Joi, 7 ianuarie – Asistă la slujba Utreniei și a Sfintei Liturghii, la Parohia Arad-Centru. Participă la un program de colinde la biserică sărbătoasă din Arad și transmite urările cuvenite credincioșilor ortodocși sărbi, cu prilejul prăznuirii Nașterii Domnului, după calendarul vechi.

Duminică, 10 ianuarie – slujește și predică la Sfânta Liturghie, la Biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” a Parohiei Arad-Centru, înconjurat de soborul preoților și diaconilor slujitori. Titlul predicii: „Evlavia creștină”.

Luni, 11 ianuarie – Prezidarea Permanenței Consiliului Eparhial, rezolvarea problemelor curente.

Joi, 14 ianuarie – Participarea la lucrările Sfântului Sinod, al Bis-

ericii Ortodoxe Române, în sala sinodală a Patriarhiei Române, la convocarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Vineri, 15 ianuarie – Prezidarea Permanenței Consiliului Eparhial, rezolvarea problemelor curente. La ceas de seară, Chiriarhal oficiază la Catedrala Arhiepiscopală slujba Vecerniei în cadrul căreia au fost roștite ectenii speciale pentru pomenirea oamenilor de cultură ai poporului român, cu ocazia Zilei Culturii Naționale, s-a oficiat un parastas de pomenire a poetului național Mihai Eminescu, în acest cadru fiind un cuvânt ocazional.

Duminică, 17 ianuarie – Slujește și predică la Sfânta Liturghie în biserică cu hramul „Sf. Ap. Petru și Pavel” din cadrul Penitenciarului Arad. La finalul căreia, Chiriarhal a oferit în dar celor prezenți câte o metanie de mână, cu prilejul cinstirii lanțului Sfântului Apostol Petru.

Miercuri, 20 ianuarie – participă și roștește cuvânt de învățătură la Biserica Ortodoxă Sărbă din Arad în cadrul programului de rugăciune pentru unitatea creștinilor. Prezidează Permanența Consiliului eparhial, în vederea pregătirii ședinței Consiliului și Adunării eparhiale.

Joi, 21 ianuarie – primește la reședința eparhială vizita Preașfințitului Părinte Lucian-Episcopul Caransebeșului, în cadrul unei sesiuni de discuții intereparhiale. La ceas de seară participă la un colocviu organizat la Centrul Cultural al Parohiei Arad – Bujac, cu preoții din municipiu.

Vineri, 22 ianuarie – participă la Sfânta Liturghie la Parohia Arad-Centru. Prezidează ședința anuală de lucru a Consiliului Eparhial. Oferirea recepției la reședința arhiepiscopală, cu prilejul zilei onomastice, tuturor ostenitorilor Centrului Eparhial, reprezentanților autorităților locale, representa-

țiilor cultelor istorice din municipiu (aflându-ne în Săptămâna de rugăciune pentru unitatea creștină), reprezentanților instituțiilor de învățământ, preoților, monahilor și monahiilor din Eparhia Aradului. În după amiaza zilei prezidează conferința cu Preacucernicia Părinte Protopop și sinaxa monahală din eparhie. Seara oficiază slujba de stâlpi la Dr. Ioan Crisnic, profesor universitar și medic arădean. Apoi participă și la recepția oferită de Ing. Gheorghe Falcă- primarul Aradului cu ocazia zilei sale de naștere.

Sămbătă, 23 ianuarie – Asistă la slujba de Te-Deum în Paraclisul Reședinței Eparhiale, cu prilejul deschiderii lucrărilor Adunării Eparhiale. Prezidează lucrările anuale ale acesteia și oferă rece-

ptia tradițională, la reședința eparhială.

Duminică, 24 ianuarie – Participă la festivitățile organizate de Prefectura Județului Arad, pe platoul din fața Palatului administrativ, cu prilejul zilei Unirii Principatelor Române, unde oficiază slujba de Te-Deum și roștește un cuvânt festiv apoi slujește și predică la biserică cu hramul „Sfânta Cuvioasa Parascheva”, din incinta Spitalului Clinic Județean de Urgență Arad, alături de un sobor de preoți și în prezența a numeroși credincioși, a bolnavilor din spital dar și a reprezentanților din partea instituției medicale, săvârșind și sfințirea raclei cu moaștele Sf. Grigorie Teologul, primite în dar de la Catedrala „Sf. Petru” din Roma-Italia. Predica cu titlul: „Vedere spirituală”.

Luni, 25 ianuarie – Program de audiențe. Rezolvarea problemelor curente. În după amiaza zilei participă și roștește cuvânt potrivit la Catedrala Romano-Catolică din Arad în cadrul programului de rugăciune pentru unitatea creștinilor.

Miercuri, 27 ianuarie – Slujește la Sfânta Liturghie împreună cu Preașfințitul Părinte Episcop Lukian Pantelici, în Biserica Sărbătoasă din Arad, cu prilejul pomenirii Sfântului Sava, cu rostirea unui cuvânt festiv.

Joi, 28 ianuarie – Program de audiențe. Rezolvarea problemelor curente. Participă și roștește un cuvânt festiv, la serbarea organizată de Seminarul Teologic Ortodox în cinstea Sfinților Trei Ierarhi, a Zilei Unirii Principatelor și a marelui poet național Mihai Eminescu.

Sămbătă, 30 ianuarie – cu prilejul hramului școlilor teologice „Sfinții Trei Ierarhi”, Chiriarhal slujește și predică la Catedrala Veche din Arad, în fruntea soborului de preoți și diaconi, dascăli ai Facultății și Seminarului arădean. La momentul cuvenit Chiriarhal a acordat distincții onorifice, prin hirotesia întru iconom stavrofor, pentru preacucernicia părinți profesori din cadrul Seminarului și Facultății de teologie Ortodoxă pentru strădaniile depuse. Programul manifestărilor, a continuat în aula facultății în cadrul căreia a rostit un cuvânt festiv.

Duminică, 31 ianuarie – Slujește și predică la Sfânta Liturghie la biserică ortodoxă din Șeitin cu hramul „Sfânta Cuvioasa Parascheva”, din incinta Spitalului Clinic Județean Arad. Titlul predicii: „Firea și Harul”.

Preot Silviu-Nicolae Faur
Secretar eparhial

Concursul național de creație „Biserica și Școala din sufletul meu”

Concursul național de creație „Biserica și Școala din sufletul meu” este organizat cu aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române (Temei nr. 8319/03.11.2015), de către Sectorul teologic-educational al Patriarhiei Române în parteneriat cu Ministerul Educației Naționale, cu prilejul Anului omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești la împlinirea a 300 de ani de la moartea sa martirică (1716-2016).

Lumea copilăriei cu valorile sale oferă elevilor posibilități de a crea în diferite domenii, de a-și dezvolta imaginația, aptitudinile și talentul. Prin Concursul de creație „Biserica și Școala din sufletul meu” dorim să

înțelegem această lume, să cunoaștem mai bine preocupările, interesele și aspirațiile generațiilor actuale de elevi și să oferim șansa ca acestea să fie evidențiate și fructificate.

Concursul își propune să îi ajute pe participanți să își descopere, prin activități de creație, noi aptitudini și să își formeze anumite deprinderi, să promoveze practici noi privind învățarea și să realizeze schimbul de experiență între copii.

Competiția se adresează copiilor, preoților și profesorilor de religie implicați în Programul catehetic „Hristos împărtășit copiilor” precum și celor care se ostenesc la catedră sau la amvonul Bisericii urmărind să educe copiii pentru a-și construi viitor în care viața să fie trăită în deplinătatea ei.

În perioada ianuarie – martie 2016 se va desfășura etapa la nivel de parohie a Concursului național de creație, la finalul căreia vor fi evaluate și vor fi premiate cele mai bune 3 proiecte la nivel de protopopiat (1 – 10 aprilie 2016)

Evaluarea la nivelul eparhiei se va organiza în perioada 25 aprilie – 8 mai 2016, în cadrul căreia vor fi stabilite câștigătorii etapei eparhiale a concursului.

În perioada 20 – 21 mai 2016 se va organiza la nivelul Patriarhiei premierea câștigătorilor la nivelul eparhiilor.

Informații suplimentare pot fi obținute din conceptul concursului aflat la adresa: Biserica și Școala din sufletul meu și de pe site-ul Arhiepiscopiei Aradului: www.episcopiaradului.ro

Comitetul de redacție:

Înaltpreașfințitul Arhiepiscop Dr. TIMOTEI SEVICIU – președinte;

Protos. Dr. Justin Popovici, consilier cultural, redactor responsabil; Arhim. Dr. Teofan Mada, vicar administrativ; Pr. Silviu - Nicolae Faur, secretar eparhial – membri

Editura: Arhiepiscopia Aradului, Arad, 310084, Str. Episcopiei nr. 60-62, Tel.: 0257-281856

ISSN 1220 – 8531, ISSN-L 1220 – 8531 Tehnoredactare: Daniel Albu

Articolele pentru Revista Biserica și Școala se trimit pe următoarea adresă de e-mail: bisericasiscoala1877@gmail.com

PREȚ 3 LEI